



ÜDÍTŐITAL, ÁSVÁNYVÍZ, SZIKVÍZGYÁRTÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”



ÜDÍTŐITAL, ÁSVÁNYVÍZ, SZIKVÍZGYÁRTÓ

Feladatok és tevékenységek

Földünk nagy részét még ma is víz borítja. A víz az élet elengedhetetlen feltétele. Az ember amióta elhagyta a Földet és kilépett az űrbe, folyamatosan keresi a lehetőséget, hogy más égitesteket megismerjen. E kutatás egyik célja, hogy a bolygókon életfeltételeket keressenek, így például vizet. A víz meghatározza az emberiség történetét is, hiszen a nagy birodalmak mindig folyóvizek mentén épültek ki, például Mezopotámia, Egyiptom. Az európai kultúra kiemelkedő szakaszában a római birodalom is felhasználta a vizet, hiszen a legrégebbi vízvezeték is ebből az időből maradt ránk. E korhoz kötődik a fürdők elterjedése is. Hazánkban a török idők óta vannak nyilvános fürdők és az Osztrák Magyar Monarchia területén számtalan, a gyógyulást is szolgáló fürdőhely épült ki. A gyógyvizek alkalmazásának egy következő állomása volt az ivókúra megjelenése, amelyet a belső szervek megbetegedése ellen alkalmaztak. Hazánk területén, számos helyen található gyógyvíz, amelyet az ott lakók gyógyulásuk érdekében igen régóta használnak. A gyógykúrák és ivókúrák még a XIX században azt jelentették, hogy oda kellett utazni a helyszínre ahhoz, hogy a gyógyulni vágyó elérje a vizet. A múlt században azonban megoldottá vált a forrásvizek palackozása és szállítása is, azóta egy önálló szakma alakult ki, az üdítő, ásványvíz és szikvízgyártó.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

Az üdítőital, ásványvíz és szikvízgyártó egy foglalkozási területhez tartozik, azonban mind tartalmában, mind a felhasznált anyagok tekintetében jelentős különbségek vannak közöttük.

Az üdítőital gyártó természetes és mesterséges alapanyagokból készít italokat. Ezek lehetnek szénsavas és szénsav nélküli üdítő italok. A szénsav nélküli üdítőitaloknak ismert a rostos és a szűrt változata is. Az üdítőital gyártásban a felhasznált alapanyagok túlnyomó része természetes gyümölcs és zöldségféle. Az üdítőital gyártó feladata az alapanyag válogatása. Ezután következik a tisztítás és a darabolás. A rostos és szűrt üdítő italok

előállításakor a préselés útján nyerik ki az anyagot, amelyet megszűrnek. A szűrés folyamatától függ, hogy rostos vagy szűrt üdítőitalt állítanak elő. Ezután következik a gyümölcslevek tartósítása, amelyet technológiától függően természetes anyaggal vagy tartósítószerrel végzik. Ezután következik a csomagolás. A szénsavtartalmú üdítőitalokat a derítés után széndioxid-gázzal telítik, majd ezután palackozzák.

Az ásványvíz előállítása nagymértékben különbözik a fenti feladattól, mert a hatóságilag ellenőrzött ásványvizet többnyire csak palackozni kell. Ez nagyrészt ott történik, ahol az ásványvíz a felszínre tört, vagy közel a lelőhelyhez.

A szikvízgyártó a tiszta vízből és széndioxid-gázból szóda vizet állít elő. Ez a tevékenység sok fizikai munkát igényel, hiszen a víz és a gáz keveredése során létrejött vizet azonnal palackozni kell. E munkafolyamatban szinte együtt van a gyártás és kiserelés, a palackozás.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Természetes anyagokkal dolgozik, hiszen a víz minden ital alapanyaga. Ehhez adnak hozzá bizonyos arányban gyümölcslet vagy gyümölcsből és különböző ízű alapanyagokból (aromákból) előállított keveréket.

Természetes alapanyag a gyümölcs, a zöldség és dolgozhat még mesterséges színezőkkel és tartósítószerrel.

A felhasznált eszköz lehet a mennyiségtől függő különböző nagyságú gép vagy gépsor. Például daraboló-gép, prés-gép, szűrők, keverők, derítőtartályok, stb. A palackozásnál alkalmazott gépek a leggyakrabban használt berendezések közé tartoznak, itt az üvegek tisztítása, újratöltése történik. Munkája során használ tisztítószereket, szállítóeszközöket, stb.

Hol végzi a munkáját?

Munkáját többnyire kis- vagy nagyüzemben végzi, a munkavégzés helyszíne belső, többnyire zárt tér.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Munkája során azonos végzettségű munkatársakkal illetve gépkezelőkkel tart kapcsolatot. Nagyüzemi gyártás esetén a karbantartók, szerelők is segíthetik munkáját. Közvetlen felettese a művezető vagy az üzemvezető, aki technikus vagy mérnöki végzettséggel rendelkezik. Kisüzemi előállítás esetén gyakran egyedül dolgozik, kapcsolata akkor a megrendelőkkel van, különösen ha a szállítást is maga végzi.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A munka nehéz munkának nevezhető, nem az emelt súly, hanem a naponként megemelt összsúly miatt. A lábak nagyon nagy terhelésnek vannak kitéve. Emelés, cipelés, lábbal történő „tempózás”, hajlogtatás, huzamos állás.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Az erős fizikai igénybevétel miatt valamint a hőmérsékletváltozástól a végtagokban ízületi fájdalom, reuma léphet fel. Nagyüzemi gyártásnál a zajártalom halláskárosít okozhat.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- kézi anyagmozgással járó fizikai munka,
- tartós kényszerhelyzet,
- tartós állómunka,

- nedves, nyirkos, párás környezet,
- fokozott balesetveszély.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Jó fizikai teherbíró képességgel kell rendelkezni és a szem – kéz koordinációja is fontos. A gépsorok mellett megfelelően tudni kell alkalmazkodni a gyártási folyamatok ritmusához. Az ismétlődő feladatok miatt türelmesnek kell lenni.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Az általános képzés során a testnevelésben, illetve a sportban átlagosnál jobb eredményt kell felmutatni. Az általános műveltséghez szükséges ismeretek megfelelőek a munka elvégzéséhez.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Érdeklődni kell a természetes anyagok, elsősorban a víz és a mezőgazdasági termékek iránt. Emellett kedvelni kell az eszközökkel, gépekkel történő munkavégzést. Azoknak okoz örömet a munka, akik szeretik az ismétlődő és a szabályoknak megfelelően végrehajtandó feladatokat. Fontos, hogy szeressen egyedül dolgozni és élvezze a testi erőt igénylő kihívásokat.

Szakképzés

Az üdítőital, ásványvíz, szikvízgyártó **szakképzés célja** olyan szakemberek képezése, akik a szénsavas ivóvizet, szikvizet és szénsavas üdítőitalokat különböző módokon elő tudják állítani.

Előképzettség

A képzésben való részvétel előfeltétele egészségi alkalmaság és betöltött a 18. életévet.

Képzési idő

A képzés 70 százalékában gyakorlati oktatás folyik. A képzés időtartama 100 óra.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Szikvíz előállítása, Szénsavas ivóvíz előállítása, Szénsavas üdítőital előállítása, Laboratóriumi vizsgálatok végzése, általános laboratóriumi rendszabályok betartása, Higiéniai követelmények alkalmazása a szénsavas ivóvíz, szikvíz és szénsavas üdítőitalok előállításánál, Munka- és környezetvédelmi előírások, szabályok alkalmazása a szénsavas ivóvíz, szikvíz és szénsavas üdítőitalok előállításánál, A tűz elleni védelem szabályainak alkalmazása a szénsavas ivóvíz, szikvíz és szénsavas üdítőitalok előállításakor, Vállalkozói ismeretek alkalmazása.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szóbeli vizsga tantárgyai: Anyagismeret; Gyártásismeret; Munka- és környezetvédelem; Higiéniai ismeretek; Vállalkozási ismeretek.

A gyakorlati vizsgán meghatározott feladatokat kell végezni: a szikvíz, szénsavas ivóvíz- és üdítőital-gyártásban használt alap-, csomagoló- és segédanyagok kezelése (javítása, karbantartása, tisztítása) a vonatkozó előírásoknak megfelelően; a gyártástechnológiák ismeretében az alkalmazott gépek, berendezések szakszerű és biztonságos kezelése, üzemeltetése; meghatározott termékek készítése, gyártása, az üzemi laboratóriumi vizsgálatok végzése; a gyártással kapcsolatos higiéniai követelmények betartása, biztonságtechnikai, a munka-, tűz- és környezetvédelmi ismeretek tudatos alkalmazása.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 33 5212 05

Kapcsolódó foglalkozások

Italgyártó gépkezelő,

Szeszesitalgyártó,

Szeszipari szakmunkás.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Szódás, szódavízkészítő,

Palackozógépsor-kezelő,

Szikvízkészítő, -töltő,

Szörpkészítő,

Védőital-gyártó.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A szakma jövőjéről készült tájékoztatás a <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php> weblapon érhető el, a foglalkozás megadásával.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.